

Nr 48.

Ankom till Riksdagens kansli den 30 april 1912 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps rättsverknningar samt till lag om ändrad lydelse af 70 § utsökningslagen.

Närvarande: herrar Widén, Lindhagen, Söderbergh, af Ekenstam, Alexanderson, Trana, Gezelius, greve Mörner, von Baumgarten, Rogberg, Pettersson i Södertälje, Jansson i Edsbäcken, Olsson i Broberg, Olsson i See, Pettersson i Bjälbo och Persson i Norrköping.

Genom en den 23 februari 1912 dagtecknad proposition, nr 58, hvilken af båda kamrarna hänvisats till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande lagförslag:

I:o.

Förslag till Lag

om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps rättsverknningar.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Under förutsättning af ömsesidighet äger Konungen förordna, att i fråga om tillämpning af främmande stats lag följande bestämmelser, upptagna i en den 17 juli 1905 i Haag afslutad internationell konvention

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 9 saml. 44 häft. (Nr 48.)

rörande konflikter mellan olika lagar i fråga om vissa rättsverkningar af äktenskap, skola här i riket lända till efterrättelse:

1. Makars inbördes rättigheter och skyldigheter i personligt hänseende skola bedömas enligt lagen i makarnas hemland.

Rättigheter och skyldigheter, hvarom nu sagts, skola dock ej i någon stat kunna göras gällande med andra tvångsmedel än som jämväl enligt lagen i den stat kunna komma till användning.

2. I brist af aftal bestämmas äktenskapets rättsverkningar i fråga om makars förmögenhetsförhållanden, i hvad gäller såväl fast som lös egendom, af lagen i den stat, mannen vid tiden för äktenskapets ingående tillhörde. Ändring, som under äktenskapet skett beträffande makarnas eller enderas medborgarrätt, vare utan verkan i afseende, hvarom nu är sagdt.

3. Huruvida de, som ämna med hvarandra ingå äktenskap, äro behöriga att sluta aftal rörande förmögenhetsförhållandena under äktenskapet, skall hvad angår en hvar af dem prövas efter lagen i den stat, han eller hon vid tiden för äktenskapets ingående tillhörde.

4. Enligt lagen i makarnas hemland skall afgöras, huruvida de under äktenskapet äga upprätta aftal om sina inbördes förmögenhetsförhållanden eller ändra eller upphäfva hvad härom må vara emellan makarna aftaladt. Ändring, som sålunda skett i makars inbördes förmögenhetsförhållanden, skall ej äga återverkande kraft till förfång för tredje man.

5. Den rättsliga giltigheten af innehållet i aftal, som träffats angående makars inbördes förmögenhetsförhållanden, så ock hvad verkan dylikt aftal må äga bedömes enligt lagen i den stat, mannen vid tiden för äktenskapets ingående tillhörde, eller, om aftalet slutits under äktenskapet, enligt lagen i makarnas hemland vid aftalets ingående.

Enligt lag, hvarom nu sagts, skall ock afgöras om och i hvad mån makar äga bestämma, att annan lag skall i afseende å deras inbördes förmögenhetsförhållanden äga tillämpning. Har i visst aftal dylik bestämmelse meddelats, lände i fråga om verkan af aftalet sist nämnda lag till efterrättelse.

6. Aftal om makars inbördes förmögenhetsförhållanden skall i afseende å formen anses giltigt, om det upprättats i enlighet med lagen i den stat, där upprättandet skett; så ock om aftalet upprättats före äktenskapet i öfverensstämmelse med lagen eller lagarna i den eller de stater, makarna vid tiden för äktenskapets ingående tillhörde, eller under äktenskapet enligt lagen eller lagarna i den eller de stater, makarna tillhörde då aftalet ingicks.

Där lagen i stat, som endera af de blifvande makarna eller, om fråga är om aftal, slutet under äktenskapet, endera af makarna tillhör, för

giltigheten af aftal rörande makarnas förmögenhetsförhållanden fordrar, att viss form skall hafva iakttagits, äfven då aftalet upprättats utrikes, skall bestämmelsen härom lända till efterrättelse.

7. Bestämmelserna i konventionen äga ej tillämpning beträffande sådan fast egendom, som enligt lagen i den stat, där egendomen finnes, är underkastad särskilda rättsregler.

8. Det är en hvar af de fördragsslutande staterna förbehållet att *dels* fordra iakttagande af särskilda formaliteter såsom villkor för att hvad om makars inbördes förmögenhetsförhållanden skall gälla må kunna åberopas emot tredje man, *dels* låta föreskrifter, gifna till skydd för tredje man i dennes affärsförbindelser med gift kvinna, som å vederbörande stats område utöfvar yrke, komma till användning.

9. Om makar under äktenskapet båda förvärfva medborgarrätt i annan stat än den de förut tillhört, skall såsom deras hemlands lag, hvarom under 1), 4) och 5) sägs, gälla lagen i deras nya hemland. Skulle under bestående äktenskap makarna komma att vara medborgare i olika stater, skall i fall hvarom nyss sagts lagen i den stat, de senast gemensamt tillhört, anses som deras hemlands lag.

10. Konventionen skall ej äga tillämpning i den mån på grund af dess bestämmelser lagen i annan stat än någon af de fördragsslutande skulle blifva att tillämpa.

2 §.

Vid tillämpning af bestämmelserna i 1 § skall iakttagas:

1. Främmande lag, som jämlikt bestämmelse i 1 § skall tillämpas vid bedömande af makars inbördes förmögenhetsförhållanden, må dock ej åberopas så vidt angår förhållandet till tredje man, med mindre i ordning och inom tid, som i 8 kap. giftermålsbalken är i fråga om äktenskapsförords lagföljd för hvarje särskildt fall stadgad, blifvit hos rätten skriftligen angifvet, att den främmande lagen skall äga tillämpning å makarnas inbördes förmögenhetsförhållanden. Då sådan anmälan göres, skall tillika ingifvas bevis rörande mannens nationalitet vid tiden för makarnas giftermål.

Hafva makar, hvilkas inbördes förmögenhetsförhållanden skola bedömas enligt viss främmande stats lag, ingått äktenskap innan förordnande, som af Konungen jämlikt 1 § meddelats i fråga om tillämpning af den stats lag, trädit i kraft, och äro makarna vid den tid här i riket bosatta eller hafva de egendom här, äge, där anmälan på sätt nu sagts sker inom etthundraåttio dagar från det förordnandet trädit i kraft, den anmälan jämväl verkan i hänseende, hvarom nu är fråga, dock först från det anmälan skett.

2. Slutet af svensk man eller svensk kvinna äktenskapsförord utomlands, skall hvad i 8 kap. 2 och 3 §§ giftermålsbalken är för hvarje fall särskildt stadgad lända till efterrättelse.

3. Skall äktenskapsförord jämlikt bestämmelserna i 1 § anses till formen giltigt, ändå att därmed ej förfarits så som i 8 kap. giftermålsbalken sägs, äge det dock ej här i riket verkan i förhållande till tredje man, med mindre det blifvit angifvet och intecknad i ordning och inom tid, som i det kapitel är för hvarje fall stadgad.

4. Aftal, som makar under äktenskapet giltigen slutit rörande sina inbördes förmögenhetsförhållanden, må i den ordning, som är om äktenskapsförord i 8 kap. giftermålsbalken stadgad, hos rätten lagföljas. Rätten åligger att om ingifvande till rätten för lagföljd af sådant aftal låta ofördröjligen i allmänna tidningarna samt i tidning inom orten införa kungörelse.

Sedan aftal sålunda lagföljts och kungjorts, äge det verkan här i riket jämväl i makarnas förhållande till tredje man.

5. Hvad i ärende, som i denna § sägs, vid rätten förekommit, varde i protokollet öfver äktenskapsförord intaget.

3 §.

Skall, efter ty här förut är sagdt, i visst mål främmande lag lända till efterrättelse, och är ej innehållet af den främmande lagen för rätten känt, äge rätten förelägga part att i sådant hänseende förebringa utredning.

Har Konungen förordnat, huru underrättelse om innehållet af främmande lag må af rätten sökas, vare rätten, där ej lagens innehåll förut är för rätten känt, pliktig att i sådan ordning därom söka underrättelse.

och 2:o.

Förslag till Lag om ändrad lydelse af 70 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 70 § utsökningslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vill vid utmätning i makars bo endera undantaga viss egendom, förty att den enligt 11 kap. 7 § giftermålsbalken eller lagen om boskillnad

ej bör gå i betalning för den gäld, som sökes, och är ej med afseende å egendomens och gäldens beskaffenhet uppenbart, att utmätning ej må ske, skall hvad i 69 § finnes stadgadt angående förfarandet i där afsedt fall lända till efterrättelse; dock att föreskriften om gäldenärens instämmande ej skall å andra maken lämpas. Hvad nu är sagt äge ock tillämpning, då efter vunen boskillnad make vill vid utmätning i andra makens bo freda egendom.

Skola makars inbördes förmögenhetsförhållanden bedömas enligt främmande lag, och vill någon af makarna vid utmätning i makarnas eller andra makens bo freda viss egendom, förty att den enligt den främmande lagen icke bör gå i betalning för gäld, som sökes; gitter han ej genast styrka sådant förhållande, vare lag som i första stycket stadgas.

Om utmätning af lösören, som blifvit sålda, men lämnats kvar i säljarens vård, gälle hvad särskildt är stadgadt. Om utmätning af gods, hvarom i 131 § sjölagen förmäles, vare lag som där sägs.

Bland de ämnen, som å de tid efter annan hållna internationella privaträttskonferenserna i Haag varit upptagna till behandling, har äfven varit frågan om åstadkommande af en internationell öfverenskommelse för lösandet af konflikter mellan olika lagar med afseende å makars inbördes personliga och förmögenhetsrättsliga förhållanden. Vid konferensen år 1904, å hvilken 17 stater, däribland Sverige, voro representerade, uppgjordes slutligt förslag till konvention i ämnet, och har denna sedermera biträds, förutom af Sverige, af Belgien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Portugal, Rumänien och Tyskland.

*Utskottets
yttrande.*

Af de stater, hvilka undertecknat denna konvention, hafva numera fem, nämligen Frankrike, Italien, Nederländerna, Portugal och Tyskland, tillkännagifvit sig vara beredda att ratificera konventionen. För att denna skall kunna komma till stånd erfordras emellertid enligt konventionens ordalydelse att ytterligare *en* makt förklarar sig villig deltaga i ratifikation.

Som i svensk rätt positiva lagstadganden i detta ämne så godt som fullständigt saknas och ur praxis föga ledning kan hämtas för bedömande af den svenska rättens ståndpunkt härutinnan, är för en ratifikation af nämnda konvention för Sveriges del nödvändigt att en lagstiftning i ämnet genomföres. Med anledning häraf har inom justitiedepartementet utarbetats ett förslag till dylik lagstiftning.

Sedan öfver detta förslag lagrådets utlåtande inhämtats, har, med föranledande af inom lagrådet framställda anmärkningar, förslaget inom

departementet i vissa hänseenden omarbetats, hvarjämte särskildt förslag uppgjorts till lag om ändrad lydelse af 70 § utsökningslagen. De sålunda föreliggande lagförslagen hafva med förevarande proposition förelagts Riksdagen till antagande.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande proposition, får utskottet i öfrigt hänvisa till de vid densamma fogade utdrag af de i statsrådet och lagrådet förda protokoll.

Utskottet har vid granskning af förevarande lagförslag icke funnit anledning att däremot framställa någon anmärkning. Utskottet får alltså hemställa,

att ifrågavarande proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 april 1912.

På lagutskottets vägnar:

JOHAN WIDÉN.
